

УДК 336.71:005.94:330.34(477)

Віктор ДЯЧЕНКО, аспірант

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Інна СОХАНЬ, науковий керівник, д.е.н., проф.

Кафедра менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Сумський національний аграрний університет

Суми, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Умови війни, що розпочалася в Україні у 2022 році, докорінно змінили функціонування фінансового сектору, зокрема банківських установ. Перед українськими банками постали безпрецедентні виклики, які вимагали швидкої адаптації, мобілізації внутрішніх ресурсів та активного впровадження фінансових інновацій. У цьому контексті проблема модернізації банківської системи набуває особливої актуальності, адже від її стійкості та гнучкості залежить не лише економічна стабільність держави, а й здатність протистояти зовнішнім викликам.

Фінансові інновації — це нові або вдосконалені продукти, процеси, технології, що використовуються у фінансових послугах. До них належать цифрові банківські сервіси, мобільні додатки, системи онлайн-банкінгу, автоматизоване кредитування, блокчейн-технології та інші інструменти, що змінюють характер взаємодії клієнта з банком. В умовах війни вони стають не просто бажаними, а необхідними — задля збереження доступу до коштів, забезпечення платіжної безпеки та зменшення фізичного контакту з банківською інфраструктурою [1].

Попри стрімке зростання інтересу до інновацій, їх впровадження супроводжується низкою проблем. По-перше, фінансова нестабільність та девальвація національної валюти знижують можливості банків вкладати у нові технології. По-друге, значна частина ІТ-інфраструктури виявилась уразливою через російські кібератаки. Напади на фінансову систему — як фізичні, так і віртуальні — змушують банки інвестувати у кібербезпеку, що також впливає на ресурсну базу. По-третє, через міграцію, втрату бізнесів та зниження доходів населення зменшилась кількість активних користувачів фінансових послуг, що створює бар'єри для тестування й масштабування інноваційних рішень.

Ще однією перешкодою є кадрове питання. Війна призвела до відтоку висококваліфікованих спеціалістів за кордон або їх мобілізації до ЗСУ. Це, своєю чергою, уповільнює розвиток фінансових технологій, які потребують технічної експертизи. Водночас банківські установи зіштовхнулись із необхідністю гнучкого управління ризиками, адаптації до воєнної економіки, а також нових законодавчих змін, які вводяться в умовах воєнного стану.

Однак, попри всі складнощі, перспективи впровадження фінансових інновацій в Україні залишаються оптимістичними. Деякі банки вже продемонстрували приклади успішної цифровізації. Наприклад, ПриватБанк і Monobank продовжили розширювати функціонал мобільних додатків, автоматизували обслуговування клієнтів і впровадили сервіси для підтримки ЗСУ та гуманітарної допомоги. Такі рішення сприяють не лише

збереженню клієнтської бази, а й підвищенню довіри до банківської системи загалом. Крім того, в умовах війни сформувався новий попит на інноваційні рішення — від спрощених процедур відкриття рахунків для внутрішньо переміщених осіб до швидких переказів та мобільних точок обслуговування [2]. Банки, які здатні гнучко реагувати на ці потреби, отримують стратегічну перевагу.

Не менш важливою є роль держави. Національний банк України активно підтримує цифровізацію, надаючи рекомендації для впровадження FinTech-рішень, стимулюючи безготівкові розрахунки та створюючи сприятливе нормативне середовище для розвитку інновацій. Наприклад, запуск платформи е-гривні може стати справжнім проривом у сфері цифрових валют, що не лише знизить витрати на обіг готівки, а й сприятиме прозорості транзакцій. У майбутньому очікується ще більша інтеграція інновацій у банківський сектор. Зростатиме роль штучного інтелекту у виявленні шахрайських схем, автоматизації рутинних процесів та прогнозуванні ризиків. Також буде посилюватись кооперація між банками та FinTech-компаніями, які часто виступають каталізаторами технологічного прориву.

Підсумовуючи, слід зазначити, що війна, попри усі виклики, стала своєрідним каталізатором змін. Вона продемонструвала потребу у швидких, надійних та зручних фінансових рішеннях, а отже — відкрила нові горизонти для фінансових інновацій. Якщо банки зможуть використати цей шанс і адаптуватись до нової реальності, Україна отримає не лише модернізовану банківську систему, а й суттєвий імпульс для післявоєнного економічного зростання.

Література

1. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія / Л. Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2003. 394 с.
2. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Наumenкова. Київ: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. 504 с.
3. Кльоба Л. Г., Оцінювання рівня інноваційності банківських продуктів і послуг. Ефективна економіка, № 6, 2016. / <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5024>